

LTH
LUNDS TEKNISKA
HÖGSKOLA

RAPPORT
FORSKARUTBILDNINGSENKÄT
DOKTORANDER 2022

Diarienummer
U 2023/331

Datum 2023-04-26

Adressat: FUN

LTH:s kansli
Avdelningen för kvalitetsstöd

RAPPORT FORSKARUTBILDNINGSENKÄT DOKTORANDER 2022

1. Information om enkäten

Enkätens syfte och svarsgrupp

Forskarutbildningen är en levande process som ska följas upp som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med forskarutbildningsenkäten är att undersöka om LTH:s forskarutbildning är relevant och välfungerande. Enkätresultaten förväntas bidra med underlag till såväl FUN:s fakultetsövergripande utvecklingsinsatser som institutionernas interna förbättringsarbete. Enkäten genomförs av avdelningen för kvalitetsstöd på uppdrag av FUN.

Genomförandeperiod för enkäten var 1-20 mars 2022. Enkäten skickades ut till samtliga forskarutbildningsstudenter registrerade i Ladok höstterminen 2021. Enkäten skapades i samt skickades genom Survey and report, med två påminnelser, och var tillgänglig på svenska samt engelska.

Av de 723 doktorander som enkäten skickades ut till, svarade 270, vilket ger en svarsfrekvens på 37% (vid den förra enkäten 2019 var svarsfrekvensen 40%). Bland de 270 svarande respondenterna är 108 personer kvinnor och 162 personer män, vilket betyder att 40% av de svarande är kvinnor. Detta kan ses mot bakgrunden av att kvinnor utgör 38% av de inskrivna på forskarutbildningen. Vad gäller modersmål, uppger 55% av de svarande att de har svenska som modersmål och 45% att de har annat modersmål.

Förslag på framtida utformning och hantering av enkäten

Enkäten genomfördes första gången 2019. Tanken är att genomföra en enkät vart tredje år. Enkäten innehåller i nuläget en stor mängd frågor. Ett förslag är att minska antalet frågor till nästa enkät, dels för att göra resultaten mer hanterbara och fokuserade, dels för att doktoranderna själva efterfrågar en kortare enkät. Möjligtvis kan det även öka svarsfrekvensen, men det är en spekulatio

Förslag på hantering av resultaten: Efter genomförd enkät får FUN, TLTH och institutionerna (samt andra berörda parter) en sammanställning med procentsatser och fritextsvar i form av utdrag från Survey and report. FUN leder arbetet med att på fakultetsövergripande nivå analysera resultaten och diskutera trender och utvecklingspotential, inklusive vilka eventuella frågor/resultat man vill fokusera extra på och ta vidare. Avdelningen för kvalitetsstöd deltar i och stödjer detta arbete på de sätt som FUN önskar. Det finns några metodologiska svårigheter i hur man ska ta sig an enkätresultaten som kan behövas diskuteras närmare inför och efter nästa enkät, se nedan.

2. Resultat från enkäten

Det finns vissa metodologiska utmaningar med att analysera enkätresultaten. Då enkäten som tidigare nämnts täcker ett stort antal områden, kan det vara svårt att bestämma vilka frågor/resultat som ska uppmärksammas framför andra (då det är mycket svårt att täcka alla). Detta förstärks av utmaningen i att slå fast vad som kan anses vara tillräckligt bra resultat (då 100-procentiga utfall i de flesta fall inte är realistiska att uppnå). Vidare finns det vissa frågor som är viktiga men där FUN har begränsad påverkansmöjlighet, som till exempel brist på finansiering.

Ett vägledande sätt att närma sig enkätresultaten kan vara att inte enbart starta förutsättningslöst i själva enkäten, utan att också utgå från processer och utvecklingsprojekt som FUN redan är igång med eller har planerat att starta (utifrån annat underlag) och se vilka

enkätresultat som kopplar an till detta. Vidare kan man se enkätresultaten som en mer generell databas där inte alla resultat behöver adresseras i direkt anslutning till enkätgenomförandet, utan där man i ett senare skede och vid behov kan inhämta information om en viss fråga.

Valet av vilka områden som lyfts fram i denna rapport bygger på vilka frågor/resultat som vi som arbetat med analysen tyckt varit viktigast och mest brådskande att adressera. Vidare bygger urvalet även på de områden som uppmärksammades efter 2019 års enkät, i syfte att följa upp möjlig utveckling.

I sin helhet påminner resultaten från 2022 års enkät om de från 2019 års enkät. Vissa mindre skillnader finns dock, och i 2022 års enkät har även nya enkätfrågor lagts till. Utifrån enkäten 2019 identifierades fem utvecklingsområden:

- Samarbete (upplevdes inte förekomma i önskad utsträckning)
- ISP (upplevdes inte som konstruktiv)
- Karriärrådgivning (upplevdes saknas)
- Högskoleförordningens examensmål (fanns begränsad kännedom om ämnet)
- Forskningsetik (fanns begränsad kännedom om ämnet)

I 2022 års enkät har resultaten förbättrats vad gäller doktorandernas kännedom om högskoleförordningens examensmål respektive forskningsetik (tack vare genomförda insatser på området). År 2022 instämmer 72,2 procent av de svarande helt eller delvis i påståendet om att de är förtrogna med Högskoleförordningens mål för FU, jämfört med 59,5 procent år 2019. Vad gäller forskningsetik, svarar 85,5 procent år 2022 att de instämmer helt eller delvis i påståendet om att de får kunskap om att göra forskningsetiska bedömningar. Motsvarande siffra år 2019 var 79,7 procent.

Däremot är resultaten liknande eller sämre vad gäller områdena samarbete/ensamhet, ISP och karriärrådgivning, varför dessa föreslås

fortsätta utgöra områden i behov av uppmärksamhet. FUN är igång med att se över möjliga sätt att adressera utmaningar inom dessa områden.

Utifrån 2022 års enkät lyfts även följande nya områden som värda att se över:

- Doktorandkurser. Det uttrycks önskemål om att såväl nya kurser skapas som att man får (ökad) kännedom om och tillgång till de kurser som redan finns på andra institutioner, fakulteter eller högskolor. Dessa önskemål syns framför allt i fritextsvar. Förslag som nämns är bland annat: mer omfattande grundpaket för alla doktorander; fler metodkurser inom olika områden; research design; ”how to manage your PhD”; databashantering; etikkurs som tar hänsyn till samhällsvetenskapliga perspektiv; (vetenskaps)filosofi; mediaträning och populärvetenskaplig framställning; organizational learning and transformation.
- Stress bland doktoranderna. I vissa enkätfrågor (exempelvis den om arbetsbelastning), men framför allt i fritextsvar, uttrycks förekomsten av stress och/eller andra psykiska besvär kopplade till studierna.

Tre fritextsvar-exempel:

- ”Det är ofta svårt att veta vad som förväntas av en vilket bidrar med mycket onödig stress och press. Bättre och mer omfattande arbete på psykisk ohälsa bland doktorander tycker jag saknas, gärna på institutionsnivå för att så många som möjligt ska delta. Psykisk ohälsa bland doktorander är otroligt utbrett på lth!”
- ”Tyvärr kräver doktorandstudier att man ofta överger andra aspekter av ens liv pga den extrema kravet på överarbete. Utmattningen från överarbetet och all kritik man får leder väldigt lätt till depression och andra mentala och fysiska sjukdomar som orsakas av stress.”

- ”Det är inte ovanligt att doktorander arbetar längre än 8 timmar/dag och även på helger för att hinna med sin forskning. Detta är en stressande arbetsmiljö för en ny doktorand, och bidrar till en ohälsosam förväntning på doktorandlivet.”
- Likabehandling (kön respektive modersmål) bland doktoranderna i vissa frågor.
Exempel kön: nästan dubbelt så många kvinnor (29,6 procent) som män (17,9 procent) procentuellt sett instämmer helt i påståendet om att de har arbetsuppgifter som inte är direkt kopplade till avhandlingen eller undervisning. Det samma gäller påståendet om att det finns förväntningar på att man ska göra arbetsuppgifter som inte är kopplade till avhandlingen eller undervisning (kvinnor 20,4 procent respektive män 11,7 procent). Det är även fler kvinnor än män som instämmer delvis i påståendena.
Exempel modersmål: av de svarande som inte har svenska som modersmål, instämmer 54,9 procent helt eller delvis i påståendet om att man får ta ett alltför stort ansvar för sin forskarutbildning, jämfört med 37,1 procent av de med svenska som modersmål.

Både stress och likabehandling är områden som tangerar personalfrågor och som därför adresseras av fler aktörer (prefekter, HR, etc.). Det kan dock vara värt att fundera över om det finns vissa aspekter av dessa områden som är unika för doktorander och som skulle kunna bemötas med insatser från FUN (eventuellt i samverkan med andra aktörer).